

■ УДК [007:02] (477)

О. М. Кобелев, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, Харківська державна академія культури, м. Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ФУНКЦІОНАЛЬНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК

Розглядаються напрями й особливості організаційно-функціональної трансформації системи соціальних комунікацій як фактора розвитку інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек. Зазначається, що зовнішнє середовище стає дедалі мінливішим: збільшується обсяг інформації, що потребує оцінки й переробки. Під впливом цих процесів своєрідним каталізатором прогресу нинішнього українського суспільства, всіх його підсистем стають активізація впровадження новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій і збільшення когнітивної складової в структурі всіх сфер діяльності, зокрема бібліотечно-інформаційної.

Ключові слова: інформаційно-аналітична діяльність, бібліотека, система соціальних комунікацій, організаційно-функціональна трансформація.

А. Н. Кобелев, доктор наук по социальным коммуникациям, доцент, Харьковская государственная академия культуры, г. Харьков

ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ СИСТЕМЫ СОЦИАЛЬНЫХ КОММУНИКАЦИЙ КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БИБЛИОТЕК

Рассматриваются направления и особенности организационно-функциональной трансформации системы социальных коммуникаций как фактор развития информационно-аналитической деятельности библиотек. Отмечается, что внешняя среда становится все более переменчивой, увеличивается объем информации, требующей оценки и переработки. Под воздействием этих процессов своеобразным катализатором прогресса нынешнего украинского общества, всех его подсистем, становятся новейшие информационно-телекоммуникационные технологии и усиление когнитивной составляющей в структуре всех сфер деятельности, в частности, библиотечно-информационной.

Ключевые слова: информационно-аналитическая деятельность, библиотека, система социальных коммуникаций, организационно-функциональная трансформация.

O. M. Kobieliev, Doctor of Science in Social Communications, Associate Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

ORGANIZATIONAL AND FUNCTIONAL SYSTEM TRANSFORMATION OF SOCIAL COMMUNICATIONS AS A FACTOR OF DEVELOPMENT OF INFORMATION AND ANALYTICAL ACTIVITIES OF LIBRARIES

The author considers the trends and features of the organizational and functional system transformation of social communications as a factor of development of information and analytical activities of libraries. It is noted that the external environment becomes more changeable, information content increases and it needs evaluation and processing. Under the influence of these processes, the latest information and telecommunication technologies and the strengthening of the cognitive component in the structure of all the sectors of activities, such as library and information, become a kind of catalyst of the current progress of the Ukrainian society and all of its subsystems.

Key words: information and analytical activities of libraries, library, system of social communications, organizational and functional transformation.

Постановка проблеми. Інформаційна аналітика — це соціальне явище, що швидко розвивається і має певні закономірності, головною з яких є інституціоналізація інформаційно-аналітичної діяльності (ІАД), яка ґрунтується на цінностях, нормах й стандартах, що формуються в суспільстві. Інструментальна спрямованість аналітики, забезпечуючи прийняття управлінських рішень, розробку сценаріїв дій у складних соціальних обставинах, перетворює її на ефективну соціально-інформаційну технологію, яка не лише сприяє оптимальному управлінню різними сферами суспільства, але водночас дозволяє маніпулювати людьми, формувати суспільну думку, програмувати певні соціальні реакції.

Відповідно до цих процесів відбувається активізація інтелектуальної діяльності взагалі й аналітичної зокрема. При цьому особливо посилюється значущість конструктивної аналітики в процесах здійснення реформ не лише в бібліотечному соціальному інституті (БСІ) і системі соціальних комунікацій (ССК), а й у суспільстві загалом.

Зважаючи на те, що бібліотека має стати важливим елементом в інформаційно-аналітичній інфраструктурі суспільства, що створюється, для чого вона має необхідні ресурси, можливості та досвід роботи з інформацією, актуальності набуває проблема визначення основних напрямів організаційно-функціональних трансформацій ССК як фактора розвитку ІАД у бібліотеках. Це, з одного боку, дозволить оптимізувати інформаційно-аналітичне забезпечення різних суспільних підсистем, а з іншого — довести суспільству доцільність існування розвинутої і модернізованої системи бібліотек.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, присвячених проблемам інформаційно-аналітичної діяльності (ІАД) бібліотек, засвідчує значну увагу вітчизняних і зарубіжних дослідників до порушеної проблеми. Зокрема, можна відзначити праці Г. Артамонова, Д. Блюменау, Г. Гордукалової, І. Давидової, В. Ільганаєвої, Н. Кушнарєнко, А. Рунова, Е. Семенюка, М. Слободяника, Н. Слядневої, С. Терещенка, Л. Філіпової, де розглядаються такі важливі аспекти, як сутність і напрями еволюції ІАД, її місце та значення в інформаційній і бібліотечній діяльності. У працях О. Ворошилова, С. Кулицького, В. Онопрієнка, В. Пархоменка, Г. Покровської, Т. Симоненко, А. Шемаєвої досліджуються окремі проблеми ІАД бібліотек. Водночас, поки що практично не порушувалося питання про вплив організаційно-функціональних трансформацій ССК на розвиток ІАД у бібліотеках.

Відтак, **мета статті** — виявити й узагальнити основні напрями організаційно-функціональних трансформацій системи соціальних комунікацій як фактора розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в бібліотеках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед слід зазначити, що нині відбувається перехід суспільства від індустріальної стадії розвитку до інформаційної (а в деяких країнах і до суспільства знань). Зовнішнє середовище стає дедалі мінливішим: збільшується обсяг інформації, що потребує оцінки й переробки. Загалом, цей новий етап розвитку суспільства характеризується такими особливостями: у господарській діяльності домінує сфера надання послуг, а у виробництві — обробка; технологічною базою виробництва стає наукоємне виробництво; основним виробничим ресурсом є інформація й знання, де останньому, як невідчужуваному ресурсу, відводиться особлива роль. Інтелектуальні здібності людини та рівень її освіти значною мірою визначають у постіндустріальному суспільстві її добробут і соціальний статус. Посилюється тенденція, відповідно до якої люди, котрі з тих або інших причин не беруть участі в інтелектуальному виробництві, не можуть сподіватися не тільки на підвищення, але навіть на збереження раніше досягнутого ними рівня добробуту.

Водночас посилюється значення ССК, її вплив на всі сфери людської діяльності [10]. Це зумовлено тим, що сучасне суспільство, як функціонально диференційоване, базується на розрізненні автономних функціональних підсистем, до яких належать економіка, політика, виховання, релігія, мистецтво й ін. При цьому, якщо Т. Парсонс [8] вирізняв у суспільстві чотири основні підсистеми — економічну, політичну, правову, морально-ідеологічну (підсистема підтримки зразка), то в інформаційному суспільстві до них додаються дві важливі самостійні підсистеми — телекомунікаційна й освітня.

Телекомунікаційну підсистему не можна розглядати лише як технічну складову економіки; вона виходить за межі ролі й значення в техніці. Телекомунікаційна технологія забезпечує прорив у демократичний соціальний лад, оскільки дозволяє людині мати статус «безпосереднього члена» суспільства без будь-яких посередників (певних груп, ідеологій або символічних культурних систем).

Як відомо, «інформаційний вибух» викликав зміни у сфері духовного виробництва, культури. Інформація стає продуктом і однією з головних цінностей суспільства, що не могло не відбитися на змінах у відношеннях власності. Як зазначають фахівці [3], відносини власності трактуються як відносини не між людиною й річчю, а між людьми з їхніми правами на використання певного виду ресурсу. У класичній фірмі таким ресурсом є капітал; у нових сферах підприємницької діяльності найбільший вплив має той, хто набув право на використання інформації; в інноваційній сфері й у сфері професійних послуг — право на інтелект.

У сучасній економіці, що характеризується наукоємністю, безперервними структурними змінами, високим динамізмом, роль інтелектуальної власності в суспільному розвитку посилюється.

О. Тоффлер [12], аналізуючи основні джерела політичної влади — силу, багатство й знання, — формулює висновок про те, що в сучасній цивілізації знання підкорили силу й багатство і стали визначальним фактором функціонування влади. Саме контроль над інформацією надає реальну владу як в економічному, так і в політичному житті, що зокрема підтверджують події останнього часу в Україні.

Тому в практичній діяльності науковців, спеціалістів сфери економіки, представників владних структур та опозиції дедалі актуальнішими стають проблеми пошуку в потоці документів необхідної саме для них інформації, обробки великих інформаційних масивів. При цьому опрацювання останніх повинно забезпечити високу точність, безпомилковість пошуку.

Як відомо [9, с. 137], з кінця ХХ ст. обсяг знань у суспільстві збільшується вдвічі кожні два роки, причому з прискоренням. У соціальній сфері ця тенденція виявляється в тому, що в найрозвиненіших країнах світу простежується перехід найближчим часом від нинішнього індустріального суспільства до постіндустріального (інформаційного). Усе це набуло відображення в посиленні уваги фахівців різних наукових напрямів і галузей до проблем інформації та знання в цілому, і когнітології зокрема. Існує точка зору, що в другій половині минулого століття мала місце так звана «когнітивна революція», яка стосувалася стану розуму людей і того, як вони пояснюють свою поведінку.

Когнітологія передбачає вирішення традиційних для цієї науки проблем методами, що враховують когнітивні процеси, до яких належать сприйняття, мислення, пізнання, пояснення і розуміння. Когнітивний підхід у будь-якій предметній галузі зосереджується на знаннях, радше, на процесах їх створення, зберігання, опрацювання та інтерпретації. Когнітивні проблеми — сприйняття, пізнання та розуміння дійсності — цікавили філософів та психологів у всі часи [11]. Але бурхливий розвиток, якого зазнали кібернетика та комп'ютерна техніка після закінчення Другої світової війни, змусили поглянути по-новому на процеси мислення, пізнання та розуміння. У центрі уваги опинилися феномен знання і пов'язані з ним проблеми отримання, зберігання, опрацювання та репрезентації знань як у розумі людини, так і в комп'ютерній системі. У 1960 р. в Гарварді був створений перший Центр когнітивних досліджень, що і стало датою зародження когнітивної науки (когнітології) — міжпредметного наукового напрямку, який об'єднував філософію, нейрофізіологію, антропологію, лінгвістику і теорію штучного інтелекту. Когнітивна наука є одним з основних напрямів прикладних і фундаментальних досліджень XXI ст.

Основою когнітивного підходу, звичайно, є теорія штучного інтелекту — адже з нею пов'язані галузі промисловості, які виробляють комп'ютери та електроніку, що надзвичайно швидко розвиваються, поширення мережі телекомунікацій. Тому в когнітології домінує технічний підхід до вивчення знань, а критерієм якості когнітивних теорій є практична реалізація.

Слід зауважити, що популярність когнітологічного підходу зумовлена не тільки новизною та глибиною ідей, але і практичними успіхами когнітології в промисловості, медицині, економіці. Нині створено вже тисячі експертних систем, а елементи штучного інтелекту використовуються в усіх сучасних програмних комплексах і, звичайно, в навчальних системах.

Особливо необхідно підкреслити перспективність вивчення комунікаційних можливостей когнітологічного інструментарію. Саме в ССК містяться найочевидніші ресурси підвищення ефективності вирішення багатьох проблем бібліотечної теорії і практики.

Суть організації результативної роботи сучасних інформаційно-аналітичних установ щодо задоволення інформаційно-аналітичних потреб суспільства полягає в тому, що на будь-який попит інформаційна сфера відповідає практично миттєвим збільшенням відповідної продукції (послуг) чи виникненням нових. Зважаючи на сучасні тенденції розвитку інформаційно-аналітичної інфраструктури, можна стверджувати, що рівень розвитку бібліотечної діяльності як одного з важливих її елементів визначається не стільки формуванням

значних обсягів інтелектуально-інформаційних ресурсів і забезпеченням зручного доступу до них засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій, скільки інтенсивністю їх використання відповідно до потреб суспільства. Тобто особливої уваги потребує переробка в інформаційно-аналітичні продукти і послуги не будь-якої інформації, а передусім тієї її частини, що забезпечує здійснення ефективної діяльності користувачами бібліотек. У цьому контексті важливою є думка дослідників, що під час генерації інтелектуально-інформаційних ресурсів інформація і знання, розміщені в них без урахування реальних інтересів користувачів, стають мертвим капіталом [2; 5; 6]. У зв'язку із цим пріоритетними є питання аналізу й оцінки стрімко зростаючих потоків інформації (знань), їх якісного добору та організації відповідно до потреб певної категорії користувачів.

Ідеться про інтелектуальні технології аналітики оброблення неструктурованої інформації (знань), на основі яких, зокрема, створюється синтезована, оглядово-аналітична, прогнозна, експертна інформація (знання), до якої належить аналітичний огляд видань з основними ідеями, думками щодо означеної проблеми, що надає змоги простежити еволюцію її розвитку, виявити певні закономірності, окреслити на базі аналізу значного масиву інформації вузькоспеціальне питання тощо.

Ці завдання належать до комплексу робіт інформаційно-аналітичних служб (підрозділів), що створюються відповідно до сучасних потреб на аналітичну продукцію і стають важливими елементами інформаційної інфраструктури. Більше того, вони досліджують найактуальніші проблеми політичного та соціально-економічного розвитку суспільства, надають рекомендації щодо уникнення небажаних ситуацій як для держави загалом, так і для окремої галузі чи компанії, що сприяє адекватному реагуванню на динамічні зміни в усіх сферах через систему інформаційної інфраструктури [7].

Зважаючи на сучасні тенденції становлення інформаційної інфраструктури, можна стверджувати, що рівень розвитку бібліотечної діяльності, як одного з важливих її елементів, визначається не стільки формуванням значних обсягів інтелектуально-інформаційних ресурсів і забезпеченням зручного доступу до них засобами інформаційно-телекомунікаційних технологій, скільки інтенсивністю їх використання відповідно до потреб суспільства. Тобто ступенем перетворення не будь-якої інформації (знань), а лише тієї, яка має чітке функціональне призначення, на інформаційні продукти і послуги для здійснення ефективної діяльності. ІАД має ієрархічну організацію, яка ґрунтується на принципах створення ієрархічних систем, вертикальної декомпозиції на відповідні підсистеми, пріоритету дій

підсистем вищого рівня залежності поведінки підсистем вищого рівня від фактичного виконання своїх функцій підсистемами нижчого рівня ієрархії. На основі цього виокремлюються такі рівні організації ІАД: 1) міжнародний (глобальний); 2) загальнодержавний (національний); 3) регіональний (у межах держави); 4) локальний (підприємство, установа); 5) у межах структурних ланок організацій; 6) індивідуальний.

Процес інституціоналізації ІАД, який триває кілька останніх десятиріч, набув відображення як у теорії, так і в практиці діяльності бібліотек. Зокрема, йдеться про створення спеціальних інформаційно-аналітичних служб і підрозділів, розгляд та вирішення на бібліотекознавчому рівні відповідних організаційних, теоретико-методологічних, технологічних та інших проблем. Цей процес підтверджує статус бібліотеки як інтелектуального осередку цивілізації, яка набула значного досвіду згортання і систематизації інформації та її аналізу. Перспективи розвитку бібліотечної ІАД стосовно забезпечення потреб і запитів суб'єктів суспільної діяльності зумовлені тенденціями загальноцивілізаційних процесів і внутрішньосуспільними соціокультурними трансформаціями та пов'язані з підвищенням рівня інтелектуалізації технологій виробництва аналітичних матеріалів, збільшенням наукоємності, когнітивної, інноваційної складових в аналітичних розробках як чинників прогресу будь-якої суспільної сфери.

Висновки. Українському суспільству необхідні сучасні технології організації й управління, які дозволяють раціоналізувати спільні зусилля кожного соціального інституту, створити ефективну комунікацію між різними активними соціальними одиницями. Під впливом цих процесів своєрідним каталізатором прогресу нинішнього українського суспільства, всіх його підсистем стають активізація впровадження новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій і посилення значення когнітивної складової в структурі всіх сфер діяльності, зокрема бібліотечно-інформаційної. Тому нині активно розробляються інформаційно-аналітичні технології, що забезпечують реалізацію соціальних програм, оптимізацію соціальних процесів, зокрема налагодження зворотного зв'язку між владою та суспільством (електронний уряд), упорядкування інформаційного контенту в електронному середовищі.

Розвиток суспільства визначається співвідношенням обсягів генерованого знання до рівня ефективності його використання в усіх сферах діяльності. У свою чергу, це зумовлює активізацію розробок методик управління не стільки інформаційними потоками, скільки їх змістовною складовою. Важливе місце в цьому процесі належить бібліотеці як одній з найдавніших і найрозвинутіших складових ССК.

Ідеться, зокрема, про те, що розвиток бібліотечного інформаційно-аналітичного супроводу різних напрямів діяльності має орієнтуватися на потреби нової ноосферної цивілізації і випереджаючими темпами ефективно використовувати інформацію та її високоорганізовану форму — науково-інтелектуальне знання.

Головними факторами інституціоналізації інформаційно-аналітичної діяльності в структурі соціально-комунікаційної діяльності є інформатизація, глобалізація й інтелектуалізація суспільних відносин як підґрунтя розвитку сучасної інформаційної цивілізації та становлення суспільства знань. Ці процеси зумовили не тільки збільшення обсягів інформації й забезпечення віддаленого доступу до масивів структурованих знань, а й переосмислення значення інформації (знань) у системі стратегічних ресурсів, засобів їх обробки, надання і використання. Застосування технологій інформаційно-аналітичної діяльності дозволяє структурувати наявні інформаційні ресурси бібліотек і використовувати їх як моделі консолідованої інформації, які частково чи повністю відбивають контент соціоінфосфери, універсум знань, здобутих суспільством.

Список використаних джерел

1. Ворошилов О. Удосконалення наукового супроводу суспільних перетворень в Україні інформаційно-аналітичними підрозділами бібліотек (з досвіду СІАЗ НБУВ) / О. Ворошилов // Наук. пр. Нац. біб-ки України ім. В. І. Вернадського. Вип. 26 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Асоц. б-к України. — Київ, 2010. — С. 222–229.
2. Горовий В. М. Особливості розвитку соціальних інформаційних баз сучасного українського суспільства / В. М. Горовий. — Київ : НБУВ, 2005. — 300 с.
3. Капелюшников Р. И. Экономическая теория прав собственности (методология, основные понятия, круг проблем) [Электронный ресурс] / Р. И. Капелюшников ; отв. ред. В. Н. Кузнецов. — М., 1990. — Режим доступа: http://www.libertarium.ru/l_lib_propkapel. — Загл. с экрана.
4. Кобелев О. М. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні / О. М. Кобелев ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2012. — 245 с.
5. Кулицький С. П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління / С. П. Кулицький ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом. — Київ : МАУП, 2002. — 222 с.
6. Кушерець В. І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій / В. І. Кушерець. — Київ : Знання України, 2004. — 248 с.
7. Пальчук В. Інформаційно-аналітична структура сучасної бібліотеки / В. Пальчук // Наук. пр. Нац. біб-ки України ім. В. І. Вернадського. Вип. 25 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Асоц. б-к України. — Київ, 2009. — С. 116–124.

8. Парсонс Т. Понятие общества: компоненты и их взаимоотношения / Т. Парсонс // Американская социологическая мысль. — М., 1996. — С. 494–526.
9. Покровська Г. Форми і методи введення в суспільний обіг наукових знань інформаційно-аналітичними структурами бібліотек / Г. Покровська // Наук. пр. Нац. біб-ки України імені В. І. Вернадського. Вип. 25 / НАН України. Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Асоц. б-к України. — Київ, 2009. — С. 137–145.
10. Рунов А. В. Особенности коммуникативной среды в моделях информационного общества / А. В. Рунов. — М. : РГИУ, 2003. — 112 с.
11. Философский словарь / под ред. И. Т. Фролова. — 7-е изд., перераб. и доп. — М. : Республика, 2001. — 719 с.
12. Toffler A. Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21 st Century / A. Toffler. — L. : Bantam Books, 1990. — 551 p.

References

1. Voroshylov O. Udoskonalennia naukovoho suprovodu suspilnykh peretvoren v Ukraini informatsiino-analitychnymy pidrozdilamy bibliotek (z dosvidu SIAZ NBUV) / O. Voroshylov // Nauk. pr. Nats. bib-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Vyp. 26 / NAN Ukrainy. Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Asots. b-k Ukrainy. — Kyiv, 2010. — S. 222–229.
2. Horovyi V. M. Osoblyvosti rozvytku sotsialnykh informatsiinykh baz suchasnoho ukrainskoho suspilstva / V. M. Horovyi. — Kyiv : NBUV, 2005. — 300 s.
3. Kapelyushnikov R. I. Ekonomicheskaya teoriya prav sobstvennosti (metodologiya. osnovnyye ponyatiya. krug problem) / R. I. Kapelyushnikov ; otv. red. V. N. Kuznetsov. — M. 1990. [Elektronnyy resurs]. — Rezhim dostupa: http://www.libertarium.ru/l_lib_propkapel. — Zagl. s ekrana.
4. Kobieliiev O. M. Informatsiina analityka v strukturi bibliotechnoi diialnosti v Ukraini / O. M. Kobieliiev ; M-vo kultury Ukrainy, Kharkiv. derzh. akad. kultury. — Kharkiv : KhDAK, 2012. — 245 s.
5. Kulytskyi S. P. Osnovy orhanizatsii informatsiinoi diialnosti u sferi upravlinnia / S. P. Kulytskyi ; Mizhrehion. akad. upr. personalom. — Kyiv : MAUP, 2002. — 222 s.
6. Kusherets V. I. Znannia yak stratehichniy resurs suspilnykh transformatsii / V. I. Kusherets. — Kyiv : Znannia Ukrainy, 2004. — 248 s.
7. Palchuk V. Informatsiino-analitychna struktura suchasnoi biblioteky / V. Palchuk // Nauk. pr. Nats. bib-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Vyp. 25 / NAN Ukrainy. Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Asots. b-k Ukrainy. — Kyiv, 2009. — S. 116-124.
8. Parsons T. Ponyatiye obshchestva: komponenty i ikh vzaimootnosheniya / T. Parsons // Amerikanskaya sotsiologicheskaya mysl. — M., 1996. — S. 494-526.

9. Pokrovska H. Formy i metody vvedennia v suspilnyi obih naukovykh znan informatsiino-analitychnymy strukturamy bibliotek / H. Pokrovska // *Nauk. pr. Nats. bib-ky Ukrainy im. V. I. Vernadskoho*. Vyp. 25 / NAN Ukrainy. Nats. b-ka Ukrainy im. V. I. Vernadskoho. Asots. b-k Ukrainy. — Kyiv, 2009. — S. 137-145.
10. Runov A. V. Osobennosti kommunikativnoy sredey v modelyakh informat-sionnogo obshchestva / A. V. Runov. — M. : RGIU, 2003. — 112 s.
11. *Filosofskiy slovar* / pod red. I. T. Frolova. — 7-e izd., pererab. i dop. — M. : Respublika, 2001. — 719 s.
12. Toffler A. Powershift: Knowledge, Wealth and Violence at the Edge of the 21 st Century / A. Toffler. — L. : Bantam Books, 1990. — 551 p.

■ UDC [007: 02] (477)

Kobieliev O. M., Doctor of Science in Social Communications, Associate Professor, Kharkiv State Academy of Culture, Kharkiv

ORGANIZATIONAL AND FUNCTIONAL SYSTEM TRANSFORMATION OF SOCIAL COMMUNICATIONS AS A FACTOR OF DEVELOPMENT OF INFORMATION AND ANALYTICAL ACTIVITIES OF LIBRARIES

The aim of this paper is to unfold and generalize the main trends of the organizational and functional system transformation of social communications as a factor of development of information and analytical activities of the libraries.

Research methodology. The study is conducted within the framework of the analysis of organizational and functional system transformation of social communications. The methodological basis is the basic concepts and essentials of the general theory of social communications that reflect the diversity of aspects, the fundamental purpose of social communication in the system of social relations.

Results. It is noted that nowadays there is a transition from the industrial development stage to the information one (and in some countries to the knowledge society). The external environment becomes more changeable, information content increases and it needs evaluation and processing. In this respect, the specificity of effective organization of modern information and analytical agencies in meeting information and analytical needs of society is that the information sphere answers to any demand with practically instantaneous increase in the products (services) or the emergence of new ones. In this connection, the priority issues are the analysis and evaluation of the rapidly growing information flows (knowledge), their qualitative selection and organization according to the needs of certain categories of users.

Novelty. The development of society is defined by the extent of generated knowledge to the level of its efficiency in all the areas. In turn, this causes the activation of development of controlling techniques of not so much information flows as their substantial component. The important role in this process belongs to a library as one of the oldest and most developed components of social communications. In particular, the fact that the development of library information and analytical support of various activities should focus on the needs of the new noosphere civilization and use the information and its highly organized form — the scientific and intellectual knowledge efficiently at a fast pace.

The practical significance. Some ideas of the study can make a theoretical and methodological basis of improving the efficiency of information and analytical services and the corresponding library departments of various types.

Key words: information and analytical activities of libraries, library, system of social communications, organizational and functional transformation.

Надійшла до редколегії 18.02.2016 р.